

Moa ska försvara sin doktorsavhandling i lingvistik

15 december 2023

Foto: Moa Gärdenfors

Moa Gärdenfors är doktorand i lingvistik med inriktning mot dövas och hörselskadades flerspråkighet. Den 12 januari 2024 ska hon försvara sin doktorsavhandling i lingvistik vid Stockholms universitet. Hennes opponent blir Naomi Caselli från Boston University, USA.

Titeln på avhandlingen som Moa har gjort heter "Writing in deaf and hard-of-hearing children. A bimodal bilingual perspective on their written products and writing processes." Översatt till svenska betyder det "Skrivande hos döva och hörselskadade barn. En bimodal tvåspråkig synvinkel på deras skriftliga produkter och skrivprocesser".

Avhandlingen handlar om att undersöka skriftliga produkter och skrivprocesser hos döva och hörselskadade barn med hjälp av realtidsregistrering av skrivbeteende. Den inkluderar 58 barn i åldrarna 8-18 med olika hörsel- och språkbakgrunder, indelade i fyra grupper. Resultaten visar att barnen med hörselhjälpmedel visar få skillnader jämfört med de barn som är CODA och hörande.

Döva och hörselskadade barn producerar kortare texter med färre grammatiska ord, troligtvis på grund av begränsad språkstimulans. Döva barn utan hjälpmedel skriver kortare texter och gör andra stavfel jämfört med hörande barn, möjligen på grund av visuella strategier och överföringar från svenskt teckenspråk. Ett exempel är att de skriver RÄTT när de egentligen menar RÄDD. Anledningen till det är att tecknet för RÄDD tecknas med T-handformen.

Trots utmaningar uppvisar den döva gruppen avancerade färdigheter i svenskt teckenspråk men har svårigheter att använda dem fullt ut i skrivandet. Barn med hjälpmedel visar liknande planeringsförmågor som hörande men har långsammare skrivflöde, fler avbrott och kontroller, troligtvis relaterat till fonologiska utmaningar och längre tid för ordval på grund av hörselnedsättning.

Ålder och kön påverkar skrivresultaten, med små fördröjningar för barn med hjälpmedel jämfört med hörande. Ålder vid språkinläring har ingen betydande

påverkan, tack vare tidig intervention i det svenska samhället. Hörselbakgrund påverkar den kognitiva belastningen vid skrivande, med större ansträngning för döva och hörselskadade barn med hjälpmedel att tolka språk och uttrycka det i skrift.

Teckenspråk visar positiva effekter på skriftspråket, där teckenspråkiga barn producerar mer deskriptiva texter. Dock tycks teckenspråk inte hindra skrivutvecklingen, utan det kan vara fördelaktigt som ett kompletterande stöd för barn med hörselnedsättning.

Disputationen den 12 januari i Stockholms universitet är öppen för alla.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Kampen om rätt till tolk höll på att förstöra hela Tinans karriär

15 december 2023

Foto: Tina Yalcin

Efter en lång resa har Tina äntligen nått sin dröm om att bli en professionell hårstylist och makeupartist. En resa som varit kantad av kamp och uppgivenhet eftersom Tina inte haft rätt till tolk. Med en passion för hår sedan barndomen och en stark kreativ ådra, tog Tina för 25 år sedan mod till sig och sökte till en skola i London för att utbilda sig. Dock stötte hon på ett avgörande hinder, hon fick ingen tolk. Trots upprepade försök att studera både i London och Sverige ledde tolkproblemen till att Tina till slut gav upp.

År 2019 beslöt sig Tina för att ge sitt kall en andra chans och sökte sig till en hårstylistutbildning. Den här gången fick hon både tolk och certifikat, vilket öppnade för nya möjligheter. Efter tre år väcktes Tinans intresse för brudmakeup. Hon bestämde sig för att utbilda sig till makeupartist, men stötte än en gång på

tolkproblem. Som egenföretagare hade Tina ingen rätt till tolk och behövde bekosta tolkarna själv. Trots avslag från Arbetsförmedlingen och Tolkcentralen gav hon inte upp. Ett samarbete med Stockholms universitet möjliggjorde praktik för tolkelever hos Tina, och därigenom kunde hon trotsa motgångarna och genomföra sin utbildning.

Drömmen om att kunna arbeta med bröllop har förverkligats när hon nu är professionell hårstylist och makeupartist. Trots pandemins utmaningar och den pågående striden om rätten till tolk som egen företagare, ger Tina inte upp. Tina har försett Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, med dokumentation och fallbeskrivningar till deras intressepolitiska arbete för att förbättra tolksituationen. För Tina vill kämpa för alla andra i samma sits. Tina menar att rätten till tolk borde vara självklar, oavsett om du är frilansare/egenföretagare eller inte.

Tinas framtidsplaner sträcker sig mot varierade uppdrag inom foto, film, teater, modevisningar och projektarbete. Med framtiden framför sig står Tina med öppna armar och ser fram emot de utmaningar och möjligheter som väntar henne.

Tina Yalcin och Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Döv man knivhuggen efter misstolkning av teckenspråk

15 december 2023

Foto: Privat

En missuppfattning resulterade i en attack där en döv man knivhöggs flera gånger i North Carolina, enligt polisen. Enligt en polis i Burlington tecknade Terrance Daniels, en 45-årig döv man med en annan döv man. Under tiden misstogs deras teckenspråksinteraktion av en tredje person, en 22-årig man, som trodde att de utförde gängtecken. Han reagerade genom att attackera Terrance med en kökskniv.

En granne såg Terrance bli knivhuggen flera gånger innan han föll ner och larmade snabbt räddningstjänsten. Terrance befinner sig nu i stabilt tillstånd på sjukhuset efter incidenten. Ett annat vittne, Cathy Sanford, befann sig i sitt hem en liten bit från händelsen. Hon hörde sin hund skälla. Då tittade hon i sin bakgård och såg då en man, som senare identifierades som den misstänkte, springa förbi - bara några minuter efter att ha knivhuggit Terrance. När han kom tillbaka och hotade hennes 12-åriga barnbarn rapporterade hon till polisen som sedan kunde gripa honom.

Polisen har nu väckt åtal mot gärningsmannen för angrepp med dödligt vapen med avsikt att döda samt för grov misshandel av en funktionshindrad person. 500 000 amerikanska dollar är satt som borgenssumma för honom. I dagsläget sitter han häktad i Alamance County-fängelset och det är oklart om han har kontakt med någon advokat.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Dataspel på teckenspråk på väg att lanseras

15 december 2023

Foto & Film: The Odd Gentlemen

Vid Game Awards 2023 i Los Angeles den 7 december delades 31 olika awards ut, bland annat "årets spel", "Bästa mobilspel", "Bästa VR/AR" och "Innovation i tillgänglighet". Mellan prisutdelningarna visades trailers på spel som finns och ska komma. En av dem var ett nytt dataspel av spelstudion "The Odd Gentlemen" som snart ska lanseras. Det speciella med dataspellet är att det är på amerikanskt teckenspråk (ASL) och heter Harmonium - the Musical.

Presentatören, Sydnee Goodman, sa att Game Awards stöttar starkt tillgängligheten och vill fira varje spel som är tillgängligt. Nu lyfts det nya

dataspelet Harmonium – the musical upp. Spelet är ett nytt sätt att spela med historier som alla kan ta del av. Spelstudion The Odd Gentlemen har haft ett nära samarbete med författare, artister, designer och utvecklare från dövsamhället. De lagt ner många år av tårar och svett och är glada över att kunna visa upp resultatet nu vid Game Awards 2023.

Spelet är ett interaktivt spel där man följer Melody Macato, en 10-årig filippinsk-amerikansk tjej som blev döv som liten. Hon strävar efter att skapa en ny sorts musik inför sin debutshow. Musiken ska kännas, ses och vara tillgänglig för hennes vänner. När Melodys noter tar liv och drar in henne i den musikaliska och visuella världen Harmonium måste hon möta Cacophony för att hinna tillbaka i tid till sin show. Spelet låter spelaren utforska Harmonium med innovativa speltekniker och pussel, där amerikanskt teckenspråk används för kommunikation.

Spelet kommer att finnas på Netflix Games och Microsoft Game Pass.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com

Nya zeeländskt teckenspråk önskas i flygsäkerhetsvideor

15 december 2023

Foto: LN_photoart

Civil Aviation Authority, CAA (motsvarande svenska Transportstyrelsen och Luftfartsverket) har beslutat att inte inkludera New Zealand Sign Language, NZSL, i flygsäkerhetsvideor. Något som Deaf Action New Zealand redan år 2018 begärde. Ombudsmannen, Peter Boshier anser att beslutet är oskäligt enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och har undersökt saken vidare.

Peter anser att CAA brutit mot konventionen genom att inte överväga NZSL vid beslutsprocessen samt genom att de inte konsulterat Deaf Action New Zealand.

Trots att CAA betonat säkerheten, anser Peter att de borde ha beaktat funktionshinderfrågor specifikt. Han kräver att CAA ber om ursäkt till Deaf Action New Zealand och prioriterar att göra sina säkerhetsmeddelanden tillgängliga.

Trots Peters slutsatser behövde CAA inte ompröva sitt beslut. De har accepterat rekommendationerna, bett om ursäkt och bekräftar att arbete pågår för att inkludera NZSL i framtida riktlinjer. Dövrörelsen hoppas nu på att se NZSL i flygsäkerhetsvideor.

Kim Robinson från Deaf Action New Zealand säger att beslutet har en stor inverkan på döva människors dagliga liv. Hon menar att det är direkt avgörande för deras säkerhet att få tydlig information i nödsituationer.

Mona Riis

nyhet@teckenbro.com

Handbollsstjärnan Linn Blohm döv på ett öra

15 december 2023

Foto: Ludvig Thunman/Bildbyrån

Den 31-åriga svenska handbollsstjärnan Linn Blohm föddes med en missbildning i mellanörat och det yttre örat, vilket har resulterat i frånvaro av hörselgången. Innerörat är normalt, och en hörapparat skulle teoretiskt möjliggöra hörsel. Trots detta har Blohm aldrig betraktat sitt tillstånd som ett handikapp utan snarare som en del av henne själv. Hon har valt att inte operera sitt döva öra.

Hon berättar att det kan vara utmanande att höra vad andra säger i stora lokaler, som handbollshallar med mycket omgivande ljud. Trots detta har Blohm aldrig känt behovet av att göra något åt sitt tillstånd. Linn har tidigare provat en hörapparat men har slutat använda den då den bara var ett hinder i träningen.

Vid 13 års ålder genomgick hon en operation för att skapa ett ytteröra, men på grund av infektioner var resultatet inte optimalt. Läkarna har avrått från operation av hörselgången eftersom skelettets felaktiga position i mellanörat kan göra att en operation leder till ansiktsförflamning. Det gör att hon inte överväger några ytterligare ingrepp förrän efter karriären.

Linn, som spelar för den ungerska superklubben Győr, har alltid varit öppen om sitt tillstånd och betraktar det som en del av sin identitet. Hon hoppas att genom att vara öppen om sina egna erfarenheter kunna vara en förebild för andra. Speciellt för unga med liknande utmaningar.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Första döva med magisterexamen i Baramulla, Indien

15 december 2023

Foto: Adobe stock

25-årige Faizan Nadroo lät inte fysiska funktionshinder komma i vägen för sina mål. Faizan är bosatt i staden Baramulla i Indien och är den första döva i området som fullföljt en MCA-utbildning. Faizan tog en magisterexamen i datortillämpningar vid Patel Institute of Management and Technology. Nu förbereder sig Faizan för sitt nationella behörighetstest.

Funktionshindersaktivisten Javeed Tak hyllar Faizans bedrift och säger att han är en inspiration för alla. Javeed menar att detta visar att stöd från föräldrar är avgörande för att barn med funktionsnedsättningar ska lyckas i sina studier. I Indien är det fortfarande ovanligt att döva utbildar sig på högre nivåer.

Faizans familj har stöttat honom mycket, särskilt hans mamma Shamima som tidigare var lärare men som avbröt sitt arbete när Faizan var fyra år för att

fokusera på hans uppväxt. Faizan började sin skolgång vid Saint Joseph-skolan i Baramulla och fortsatte sen att studera vid Speaking Hands Institute for Deaf i Patiala, Punjab. Faizan yngre bror studerar nu medicin.

Förutom att briljera i akademiska studier deltog Faizan också nyligen i det nationella cricketmästerskapet för döva i Agra.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Dövtomte i Hawaii

15 december 2023

Foto: Adobe stock

På två köpcentrum i Honolulu i Hawaii satsar man på att ha en tillgänglig jultomte. De särskilda besökstider hos jultomten i december för barn som har olika funktionshinder. För att göra dessa möten mer tillgängliga kommer köpcentren att minska sensoriska triggerfaktorer, såsom dämpad belysning och stängd musik, för att skapa en lugn och välkomnande miljö för alla åldrar och förmågor. Dessutom är en tomte teckenspråkig.

Det ena köpcentret, Ala Moana Center samarbetar med organisationen Autism Speaks för att arrangera dessa besök som är till för alla familjer, oavsett behov. Samma dag arrangeras speciella besökstider hos jultomten på Pearlridge Center. Där kommer även en teckenspråkig tomte att finnas, vilket har varit en tradition i 28 år. Ungefär 150 döva, dövblinda och hörselskadade barn från hela Hawaii får då möjlighet att framföra sina julönskningar på amerikanskt teckenspråk. Evenemanget fungerar inte bara som en möjlighet för barnen att dela sina önskningar utan också som en semesteråterförening för dövsamhället i hela staten.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

www.teckenrapport.se

Irlands första teckenspråkskafé

15 december 2023

Foto: Deaf Village Ireland

Irland har nu fått sitt första teckenspråkskafé i Dublin. En plats där döva kan samlas, dela erfarenheter och uttrycka sin kulturella identitet. Deaf Café, som invigdes i Deaf Village Irelands lokaler i Cabra, vill symbolisera inkludering, egenmakt och kulturellt bevarande.

Det nybildade kaféet som öppnade den 2 december är utvecklat genom ett samarbete mellan Deaf Village Ireland och caféägarna The Mad Brothers. Kaféet strävar efter att vara såväl en samlingsplats som en plats där möjlighet ges till sysselsättning och distansarbete för döva samhällsmedlemmar.

Deaf Café blir också ett pedagogiskt centrum som främjar acceptans, medvetenhet och förståelse för dövulturen. Genom användning av interaktiv teknik kommer kaféet att erbjuda möjligheter att lära sig irländskt teckenspråk, ISL, på plats. Pekskärmar gör det möjligt för kunderna att enkelt beställa kaffe, delta i samtal och möta vänner.

Anne Coogan, ordförande för Deaf Village Ireland, beskrev initiativet som ett sätt att förnya utrymmet för gemenskap. Kaféet har även ett samarbete med döva konstnärer för att visa upp konst och belysa dövas historia och kamp. Det hela möjliggjordes genom en investering på 100 000 euro från Community Centre Investment Fund, CCIF. Landsbygds- och samhällsutvecklingsminister Heather Humphreys invigde kaféet och betonade dess unika och inkluderande natur. Hon framhöll också projektets bredare syfte att stödja arbete, distansarbete och bidra till integration och inkludering inom samhället.

Deaf Café representerar inte bara en plats för kaffe och möten utan också ett kraftfullt verktyg för att främja kulturell förståelse och stödja samhällsintegration.

Tine Hedin

nyhet@teckenbro.com

Döv man stämde Jersey City och fick 175 000 dollar

15 december 2023

Foto: Adobe stock

En strid kring parkeringsböter i staden Jersey City i USA har resulterat i en historisk uppgörelse där staden kommer stå för en saftig nota på 175 000 amerikanska dollar. Detta som en följd av en federal stämning där det hävdades att staden brustit i att tillhandahålla en teckenspråkstolk för en döv man som försökte bestrida sina parkeringsböter i domstol.

Ryan Cuevas, från Jersey City, har stått i centrum för en rättslig strid som nu nått sitt slut med en överenskommelse. Den federala domaren som tog fallet gick på Ryans sida och fastslog att staden diskriminerat honom, samt att en ny rättegång skulle genomföras för att bestämma skadeståndsbeloppet. Genom att i stället gå med på en ersättning på 175 000 amerikanska dollar valde Ryan att dra tillbaka sin stämning.

Konflikten började efter att Ryan fick en parkeringsbot i augusti 2019, enligt honom felaktigt då han hade tillstånd att parkera där under natten. Några dagar innan förhandlingen gällande parkeringsböterna skulle ske i januari 2020, blev Ryans körkort och registrering avstängda på grund av en annan incident. För att lösa ut sitt körkort behövde Ryan först ta itu med parkeringsböterna.

Trots att Ryan begärde en teckenspråkstolk för att förklara sitt fall nekades han och målet sköts upp flera gånger. I mars samma år fanns en särskild dag för tolkning i domstolen, men någon tolk dök enligt stämningen aldrig upp. Ryan blev slutligen friad i augusti 2020.

Domare Susan Wigenton ifrågasatte staden om diskrimineringspolicyn som

stadens domstol upprätthållit i över 16 år. Stadsföreträdare har ännu inte svarat på frågan om stadens policy gällande tillhandahållande av teckenspråkstolk har ändrats.

Kenny Åkesson

nyhet@teckenbro.com